

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 811)

**Malî Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması
ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında
10.1.2002 Tarihli ve 4739 Sayılı Kanun ve Anayasanın 89
uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha
Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ve Plan ve
Bütçe Komisyonu Raporu (1/949)**

Not: Kanun, Başkanlıkça Anayasa ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına havale edilmiştir.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

25.1.2002

Sayı : B.01.0.KKB.01-18/A-1-2002-64

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 14 Ocak 2002 günlü, A.01.0.GNS.0.10.00.02-12729/30369 sayılı yazınız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce 10.1.2002 gününde kabul edilen, 4739 sayılı "Malî Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" incelenmiştir:

1. 4739 sayılı yasanın 6 ncı maddesinin (A) fıkrasıyla değiştirilen, 4603 sayılı "Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlâk Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun"un geçici 1 inci maddesinin 3 üncü fıkrasında,

– Bu bankalarda 31.12.2002 gününden sonra özel hukuk kurallarına bağlı olmayan personel çalıştırılmayacağı,

– Yeniden yapılandırma sürecinde bankaların yönetim kurullarınca gerek özel hukuk kurallarına göre çalıştırılmak üzere kendisine sözleşme önerilen, ancak özel hukuk kurallarına göre çalışmayı kabul etmeyen, gerekse özel hukuk hükümlerine göre çalışması uygun görülmeyip sözleşme imzalanması uygun görülmeyen personelin, bankaların yönetim kurullarınca Devlet Personel Başkanlığına bildirileceği,

– Devlet Personel Başkanlığının kendisine bildirilen personel listelerini en geç kırkbeş gün içinde saptayacağı kamu kurum ve kuruluşlarındaki boş kadro ve pozisyonlara atanmalarını sağlamak üzere ilgili kurum ya da kuruluşa göndereceği,

kurula bağlanmıştır.

Bu düzenleme ile, kamu bankalarında çalıştırılması uygun görülen tüm personelin 2002 yılı sonuna kadar özel hukuk statüsüne geçirilmesi öngörülmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası ve Türkiye Emlak Bankası, 4603 sayılı Yasanın 1 inci maddesinin 5 inci fıkrası ile 233 ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerin kapsamından, bir başka deyişle kamu iktisadî teşebbüsleri statüsünden çıkarılmış, aynı

maddenin 2 nci fıkrasında da, bu bankaların, anonim şirket statüsünde olduğu ve bu Yasada yer verilen kurallar dışında 4389 sayılı Bankalar Yasası ile genel kurallara bağlı bulunduğu belirtilmiştir. Böylece, anılan bankalar, Yasanın yürürlüğe girdiği 25.11.2000 gününden başlayarak özel hukuk kurallarına bağlı duruma getirilmişlerdir.

Bununla birlikte, sermayesinin tümü kamuya ilişkin olan bu bankaların, yeniden yapılandırma ve özelleştirme çalışmaları tamamlanuncaya ve sermayelerindeki kamu payı yüzde ellinin altına düşünceye kadar kamu bankası niteliğini, dolayısıyla personelinin de kamu görevlisi statüsünü koruyacağı açıktır.

Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesinin 22.1.1996 günlü, 1996/1 sayılı ilke kararında; özelleştirme kapsamına alınan kamu iktisadî teşebbüsleri ve bağlı ortaklıklarının, özel hukuk tüzelkişiliğine geçiş döneminde kamu kurumu olma niteliğini tümtüyle yitirmemiş oldukları, bu kurumlarda çalışan sözleşmeli ve kapsam dışı personelin kamu personeli sayıldıkları, idare ile olan ilişkileri nedeniyle açılan davalarda işlemin yasaya ve hukuka uygun olup olmadığının incelenmesinin idarî yargı yerinin görevine girdiği kabul edilmiştir.

Bu karar da, özelleştirme işlemi tamamlanıp sermayesindeki kamu payı yüzde ellinin altına düşmeyen kamu kuruluşlarında çalışan personelin idare ile olan ilişkilerinde, idare hukuku alanına giren statü hukukunun geçerli olduğunu ve personelin kamu görevlisi niteliğini sürdürdüğünü göstermektedir.

Anayasanın 128 inci maddesinde, Devletin, kamu iktisadî teşebbüsleri ile diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslı ve sürekli görevlerin memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yürütüleceği belirtilmiştir.

Görüldüğü gibi, anılan maddede, hizmetleri yalnız kamusal yönetim biçimiyle değil, özel yönetim biçimiyle yürütülen kamu kuruluşları da kapsama alınmış ve bu kuruluşlardaki aslı ve sürekli hizmetlerin kamu görevlilerince yürütüleceği kurala bağlanmışır.

4603 sayılı Yasanın 2 nci maddesinin 2 nci fıkrasında, yeniden yapılandırma işlemlerinin tamamlanmasından sonra kamu bankalarının hisse satış işlemlerinin 4046 sayılı Yasa kuralları çerçevesinde sonuçlandırılacağı, yeniden yapılandırma ve hisse satış işlemlerinin bu Yasanın yürürlüğe girmesinden itibaren üç yıl içinde bitirileceği, Bakanlar Kurulunun bu süreyi bir kez olmak üzere yarısı kadar uzatabileceği vurgulanmıştır.

Yeniden yapılandırma ve özelleştirme süreci, Yasanın Resmî Gazetede yayımlandığı 25.11.2000 gününde başlamıştır. Özelleştirme süreci, süre uzatılmazsa 25.11.2003 gününe kadar tamamlanacaktır. Dolayısıyla, özelleştirme işlemleri bitirilmeden ve bu süre içinde kamu bankası statüsü süren bankaların, kamu hukuku statüsünde olması gereken personeli özel hukuk kurallarına bağlı duruma getirecektir.

Oysa, kamu bankalarını kamu iktisadi teşebbüsü statüsünden çıkarıp özel hukuk kurallarına bağlı kılan 4603 sayılı Yasanın 2. maddesinin 3. fıkrasında, Yasanın yürürlüğe girdiği günde bu bankalarda görevde bulunan personelin aylıkları, özlük hakları ve emeklilikleri yönünden bağlı oldukları kuralların uygulanmasının sürdürüleceği vurgulanmıştır.

Görüldüğü gibi, başlangıçta Yasa Koyucu, kamu bankalarını bankacılık işlemleri yönünden özel hukuk kurallarına bağlı kılmasına karşın, personelin kamu görevlisi statüsünü sürdürmesini öngörmüştür.

Açıklanan gerekçelerle, özelleştirme işlemi bitmeden ya da sermayesindeki kamu payı yüzde ellinin altına düşmeden, kamu bankalarındaki tüm personelin özel hukuk kurallarına bağlı duruma getirilmesinin hukukla bağdaşmayacağı düşünülmektedir.

2. - a) 4739 sayılı Yasanın "Denetim" başlıklı 7. maddesinin birinci fıkrasında, özel yasalarla kurulan, kamu tüzel kişiliğini, idarî ve malî özerkliği haiz kurul, üst kurul ve bunlara bağlı kurumların yıllık hesaplarının, Başbakanlıkça belirlenen Başbakanlık müfettişi, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu denetçisi ve Maliye müfettişinden oluşan bir komisyon tarafından denetlenmesi öngörülmüştür.

Anılan fıkra, yıllık hesapların denetlenmesi sonucunda ne gibi işlem yapılacağı belirtilmemiştir.

Özel bütçeli kurul, üst kurul ve bunlara bağlı kurumların denetlenmesi konusunda Anayasada açık bir kural bulunmadığından, öncelikle bunların gelirlerinin kamu geliri olup olmadığına bakılması gerekmektedir. Söz konusu kurul, üst kurul ve kurumlar kamu tüzel kişiliğini haiz olduklarına göre, bunların gelirlerinin kamu geliri olduğunda duraksanamaz.

Kamu gelirlerinden yapılacak giderlerin denetimi konusunda Anayasada iki yöntem benimsenmiştir.

Anayasanın 160 ıncı maddesinde, Sayıştayın, genel ve katma bütçeli dairelerin gelir ve giderleri ile malların Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemekle görevli olduğu belirtilmiş; 165 inci maddesinde de, sermayesinin yarısından fazlası doğrudan ya da dolaylı olarak Devlete ilişkin kamu kuruluş ve ortaklıklarının Türkiye Büyük Millet Meclisince denetlenmesi esaslarının yasayla düzenleneceği kurala bağlanmıştır.

Anayasa Koyucunun anılan maddelerde benimsediği sisteme göre, kamu gelirleri, giderleri ve mallarının denetimine ilişkin kuralların, Türkiye Büyük Millet Meclisi denetimini öngörecektir. Anayasada, Türkiye Büyük Millet Meclisi denetimi dışında bir yöntem kabul edilmemiş, genel kuralın ayrıklığına da yer verilmemiştir.

Nitekim, Anayasa Mahkemesinin, Kamu İktisadî Teşebbüsleri ile fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında 3346 sayılı Yasa ile ilgili 28.1.1988 günü, E.1987/12, k.1988/3 sayılı kararında, "Yasaya bırakılan, denetleme esaslarının düzenlenmesidir. Yasayla düzenleme yapılırken, kimi kuruluşların denetim dışında tutulması, Anayasanın kapsamını belirleyen buyurucu kuralına aykırılık oluşturur" denilerek, bu husus açıkça vurgulanmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin, Anayasanın 98, 99 ve 100 üncü maddelerinde yazılı soru, Meclis araştırması, genel görüşme, gensoru ve Meclis soruşturması gibi yöntemlerle denetim yapma olanağına sahip bulunması, yukarıda yapılan değerlendirmenin haklılığını ortadan kaldırmamaktadır. Çünkü, bu denetim yöntemlerine karşın, Anayasa Koyucunun kamu gelir, gider ve mallarının denetimi konusunda özel kurallar koyması, bu kurallara uyulmasını zorunlu kılmaktadır.

Öte yandan, Anayasa Mahkemesinin aynı kararında, "Bu yapı içerisinde, kamu iktisadî teşebbüsü kavramının fonları kapsamadığı söylenebilir. Ancak bütçeden, bütçe içi ya da bütçe dışı kamu kaynaklarından oluşan, tüzelkişiliğe sahip ve bir kamu hizmeti yapmak üzere bir amaca tahsis edilen fonların, Anayasanın 165 inci maddesine göre, Türkiye Büyük Millet Meclisince denetlenmesi esasları kanunla düzenlenmesi gereken, sermayesinin yarısından fazlası doğrudan doğruya veya dolaylı olarak Devlete ait olan kamu kuruluş ve ortaklıkları arasında bulunduğu kuşkusuzdur" denilerek, 165 inci madde bağlamında Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetimine bağlı tutulacak kamu kuruluşları saptanırken uygulanacak ölçütler belirlenmiştir.

Buna göre, geliri bütçeden, bütçe içi ya da bütçe dışı kamu kaynaklarından oluşan, tüzel kişiliğe sahip ve bir kamu hizmeti yapmak üzere kurulan kamu kuruluşları Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetimine bağlı olacaklardır. Özel yasalarla kurulan ve gelirlerinin kamu geliri olduğunda kuşku duyulmayan kurul, üst kurul ya da kurumların bu ölçütlerin tümünü taşıdığı açıktır.

İncelenen Yasanın 7 nci maddesinin ikinci fıkrasındaki "... Bu kurul ve kuruluşlar faaliyetlerine ilişkin olarak yılda bir defa Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunu bilgilendirir" kuralı, Anayasaya uygunluğu sağlayıcı bir düzenleme değildir. Çünkü, "bilgilendirme" nin, "denetim" den beklenen sonuçları doğurmayacağı ortadadır.

Anayasa Mahkemesinin yine aynı kararının incelenmesinden, yasada, kamu kuruluşlarının Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetiminde olduğunu belirtmenin yeterli olmayacağı, denetim yönteminin de önem taşıdığı sonucuna varmak olanaklıdır. Anayasa Mahkemesi, 3346 sayılı Yasa'daki, "Bu denetim, fonların bağlı olduğu bakanlıkların yeni yıl bütçe kanun tasarılarının tümü üzerindeki görüşmeler sırasında, Anayasanın 162 nci maddesinde belirtilen usule göre ve fonların müteakip yıl bütçe tahminleri ile bir önceki yıl faaliyet sonuçları üzerinden yapılır" kuralını, gerekli denetimi sağlamayacağı gerekçesiyle iptal etmiştir.

Anayasa Mahkemesi, Tanıtma Fonu ile Vergi İdaresini Geliştirme Fonuna ilişkin yasalarda öngörülen ve denetimi üç kamu görevlisinden oluşan komisyona bırakan yöntemi de, Anayasada getirilen sisteme aykırı bulmuştur. (24.2.1987 günlü, E. 1985/24, K. 1987/6 sayılı; 19.3.1987 günlü, E. 1986/5, K. 1987/7 sayılı kararlar)

Ayrıca, idarî ve malî özerkliği bulunan kamu tüzel kişilerinin yıllık hesaplarının, yönetim örgütü içinde yer alan teftiş ve denetim kurumları görevlilerinden oluşan bir komisyonca denetlenmesi, kurulların "özerk" niteliğiyle de bağdaşmamaktadır.

Birbirini tamamlayan düşünce, kanaat ve basın özgürlüğü ile ilgili alanda görev yapan Radyo ve Televizyon Üst kurulu ile temel hak ve özgürlüklerle ilgili alanlarda görev yapan diğer kurul, üst kurul ve kurumların denetiminin yönetim birimlerinin müfettişlerinden oluşan bir komisyonca yapılması, bağımsız ve yansız olması gereken bu gibi kurul, üst kurul ve kurumların görev kapsamıyla da bağdaşmamaktadır.

Madde kapsamına giren kurul, üst kurul ve bunlara bağlı kurumların yıllık hesaplarının denetlenmesi görev ve yetkisinin, Anayasanın 160 ıncı maddesiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetim yapma görev ve yetkisiyle donatılan ve bağımsız bir Yüksek Denetleme Organı olan Sayıştay'a verilmesi, kurulların "özerk" yapısına daha uygun düşecektir.

Anayasanın 160 ıncı maddesinin birinci fıkrasında, Sayıştay'ın, genel ve katma bütçeli dairelerin bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak yanında, "kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla" görevli olduğu belirtildiğinden, Sayıştay'a verilecek böyle bir görevin anayasal dayanağı da bulunmaktadır.

Bu nedenlerle, incelenen yasanın 7 nci maddesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi denetimini öngermeyen içeriğiyle anayasal sisteme uygun düşmemektedir.

Üstelik, anılan madde ile, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetim yapan Sayıştayın ve düzenlediği raporları Türkiye Büyük Millet Meclisi Kamu İktisadî Teşebbüsleri Komisyonunca karara bağlanan Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulunun denetimindeki kimi özerk kurumlar da bu kapsamdan çıkarılmaktadır.

Gerçekten, yürürlükteki kurallara göre Rekabet Kurumu ile Telekomünikasyon Kurumu Sayıştayın, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu ile Şeker Kurumu da Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulunun denetimine bağlı iken, Yasanın 7 nci maddesinde, bu kurumların, diğer kurul, üst kurul ve bunlara bağlı kurumlar bağlamında, özel komisyonca denetlenmeleri öngörülmüştür.

Öte yandan, Hükümetimiz ile Dünya Bankası (Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası) arasında imzalanan ve 12.7.2001 günlü, 2001/2706 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile onaylanan “Program Amaçlı Mali ve Kamu Sektörü Uyum Kredisi”ne ilişkin anlaşma gereğince “Kamu Harcama Yönetimi Reformu” çalışmalarına hız verilmiştir.

Bu reformun temel alanlarından birini Sayıştay denetiminin kapsamının genişletilmesi oluşturmaktadır, Hükümetimizin de yapılan anlaşma bağlamında bu yönde açık taahhüdü bulunmaktadır.

Söz konusu anlaşma eki belgelere göre, Sayıştayın denetim alanının, özerk kurumları, sosyal güvenlik kuruluşlarını, bütçe dışı fonları ve tüm Hükümet kuruluşlarını kapsayacak biçimde genişletilmesine yönelik, gerekli hukuksal değişiklikleri de içerecek bir eylem planı hazırlanması da taahhütler arasındadır.

b) 4739 sayılı Yasanın 7 nci maddesinin son fıkrasında, bu madde kapsamındaki kurul, üst kurul ve bunlara bağlı kurumların yasalarındaki ve diğer yasalardaki bu maddeye aykırı kuralların uygulanmayacağı belirtilmiştir.

Anayasanın 108 inci maddesinde, “İdarenin hukuka uygunluğunun, düzenli ve verimli şekilde yürütülmesinin ve geliştirilmesinin sağlanması amacıyla, Cumhurbaşkanlığına bağlı olarak kurulan Devlet Denetleme Kurulu, Cumhurbaşkanının isteği üzerine, tüm kamu kurum ve kuruluşlarında ve sermayesinin yarısından fazlasına bu kurum ve kuruluşların katıldığı her türlü kuruluşta, kamu kurumu niteliğinde olan meslek kuruluşlarında, her düzeydeki işçi ve işveren meslek kuruluşlarında, kamuya yararlı derneklerle vakıflarda, her türlü inceleme, araştırma ve denetlemeleri yapar” kuralı bulunmakta; 2443 sayılı Devlet Denetleme Kurulu Kurulması Hakkında Yasanın 2 nci maddesinde de, Anayasanın 108 inci maddesi kuralı yinelenerek, Devlet Denetleme Kurulunun görev alanı belirlenmektedir.

Özel yasalarla kurulan, kamu tüzel kişiliğini, idarî ve malî özerkliği haiz kurul, üst kurul ve bunlara bağlı kurumlar Devlet Denetleme Kurulunun görev ve yetki alanına girmektedir.

Devlet Denetleme Kurulunun bu görev ve yetkisi Yasa’dan önce Anayasanadan kaynaklanmaktadır.

Bu nedenle, 4739 sayılı Yasa’nın 7 nci maddesinin son fıkrası kuralı, Anayasanın 108 inci maddesine açık aykırılık oluşturmaktadır.

3. 4739 sayılı Yasa’nın geçici 1 inci maddesinin ikinci fıkrasında, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Anonim Şirketi, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Yönetim, Denetim ve Tasfiye Kurulu üyelerinin bu Yasa ve 4603 sayılı Yasa kuralları çerçevesinde yaptıkları işlemlerden dolayı hukuksal sorumluluklarının, bankacılık sektöründe etkinlikte bulunan özel bankaların yönetim, denetim ve tasfiye kurullarına uygulanan özel hukuk hükümlerine ve mevzuata bağlı oldukları; üçüncü fıkrasında da, bu üyelerin ceza ve idare hukuku yönünden memur sayılmayacakları öngörülmüştür.

Yukarıda (1) sayılı bölümde belirtildiği gibi, bu bankaların, sermayelerindeki kamu payı yüzde ellinin altına düşünceye kadar kamu bankası niteliği taşıdıkları ve bu dönem içinde bankaların yönetim, denetim ve tasfiye kurulları üyelerinin, diğer personel gibi kamu kaynaklarını kullanan kamu görevlileri olduğu açıktır.

Üstelik, 4603 sayılı Yasa'nın 2 nci maddesi uyarınca 28.3.2001 günlü, 2001/2002 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan "Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi'nin Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Usul ve Esaslar"ın 4 üncü maddesinde, yeniden yapılandırma ve özelleştirmeye hazırlık işlemleri için gereksinim duyulan kaynağın, genel bütçeden ve uluslararası finans kuruluşlarından sağlanacak kaynaklardan karşılanacağı belirtilmiştir.

Özel hukuk kurallarına bağlı tutulmalarına karşın, sermayeleri kamuya ilişkin olduğuna ve bu bankaların yeniden yapılandırılarak özelleştirmeye hazırlanmaları bir kamu görevi niteliğinde olduğuna göre, yeniden yapılandırma sürecinde işlemleri yürütecek görevlilerin, sorumluluk yönünden özel hukuk kurallarına bağlı kılınması hukuka uygun düşmemektedir.

Kamu bankalarında çalışan personel özelleştirme işlemleri tamamlanıncaya kadar kamu görevlisi sayılırken, yönetim, denetim ve tasfiye kurulu üyelerinin sorumluluk yönünden bu statüden çıkarılması haklı bir nedene dayandırılmaz. Bu durum, yapılan düzenlemenin hukuka aykırılığını daha somut biçimde ortaya koymaktadır.

Öte yandan, 4603 sayılı Yasa'ya 20.6.2001 günlü, 4684 sayılı Yasa'yla eklenen geçici 5 inci maddede getirilen, kamu bankalarının yeniden yapılandırılması ile görevli yönetim ve denetim kurulu üyelerinin sorumluluğuna ilişkin özel düzenlemenin iptali için Anayasa Mahkemesine açılan davanın incelemesi sürmektedir.

Söz konusu geçici madde düzenlemesinin, Anayasa Mahkemesince Anayasaya uygun bulunması durumunda yürürlüğünü sürdüreceği ve sorumluluk hukuku yönünden getirilen bu farklı statünün varlığını koruyacağı kuşkusuzdur.

Ancak, anılan geçici maddenin Anayasa Mahkemesince iptal edilmesi durumunda, Anayasaya uygun bir düzenlemenin yapılması kaçınılmaz olacaktır.

Oysa, incelenen 4739 sayılı Yasa'nın geçici 1 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarındaki düzenlemeler, 4603 sayılı Yasa'nın geçici 5 inci maddesindeki dava konusu düzenlemeden daha geniş kapsamdadır.

Anayasanın 4709 sayılı Yasa ile değişik 89 uncu ve 104 üncü maddeleri uyarınca, yayımlanması yukarıdaki gerekçelerle kısmen uygun bulunmayan 4739 sayılı "Mali Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun"; 6 ncı, 7 nci ve geçici 1 inci maddelerinin Türkiye Büyük Millet Meclisince bir kez daha görüşülmesi için ekte geri gönderilmiştir.

Ahmet Necdet Sezer
Cumhurbaşkanı

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

29.1.2002

Esas No. : 1/949

Karar No. : 83

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisince görüşülerek kabul edilen ve onaylanmak üzere 14.1.2002 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Yüce Makamına sunulan 10.1.2002 tarih ve 4739 sayılı "Mali Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun", Sayın Cumhurbaşkanınca Anayasanın değişik 89 uncu ve 104 üncü maddeleri uyarınca yayımlanması kısmen uygun bulunmayan 4739 sayılı Kanunun 6 ncı ve 7 nci maddeleri ile geçici 1 inci maddesinin, bir defa daha görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına geri gönderilmiş ve Başkanlıkça, 25.1.2002 tarihinde gerekçeli geri gönderme tezkeresi ile birlikte tali Komisyon olarak Anayasa Komisyonuna, esas komisyon olarak da, Komisyonumuza havale edilmiştir.

Bu defa, Komisyonumuzun 29.1.2002 tarihinde yaptığı 25 inci birleşimde anılan Kanun ile geri gönderme tezkeresi, Hükümeti temsilen Orman Bakanı Nami Çağan ile Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip görüşülmüştür.

Cumhurbaşkanlığının geri gönderme tezkeresinde;

- 4739 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin (A) fıkrasıyla değiştirilen "15.11.2000 tarihli ve 4603 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun"un geçici 1 inci maddesinin (3) numaralı fıkrasında yapılan düzenlemede;

- Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ile tasfiye halindeki Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketinde çalıştırılması uygun görülen personelin 2002 yılı sonuna kadar özel hukuk statüsüne geçirilmesinin öngörüldüğü,

- Söz konusu kamu bankalarının, 4603 sayılı Kanun ile kamu iktisadî teşebbüsü statüsünden çıkarılarak, anonim şirket statüsüne getirilerek ve 4389 sayılı Bankalar Kanunu ile genel kurallara tâbi hale getirildiği, böylece kamu bankalarının 4603 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 25.11.2000 tarihinden geçerli olmak üzere, özel hukuk kurallarına bağlı duruma getirildikleri, ancak, halen sermayesinin tümü kamuya ait olan bu bankaların, özelleştirme süreci olan 25.11.2003 tarihine kadar sermayelerindeki kamu payının yüzde 50'nin altına düşürülmesinin öngörüldüğü dolayısıyla söz konusu bankaların bu tarihe kadar kamu bankası niteliğini koruyacağı ve çalışanlarının da kamu görevlisi statüsünde olacağı,

- Özelleştirme kapsamına alınan Kamu İktisadî Teşebbüsleri ve bağlı ortaklıklarının, özel hukuk tüzel kişiliğine geçiş döneminde, Uyuşmazlık Mahkemesinin 22.1.1996 tarihli ve 1996/1 sayılı ilke kararına göre; özelleştirme kapsamında olup da, özelleştirme işlemi tamamlanarak sermayelerindeki kamu payı yüzde ellinin altına düşmeyen kamu kuruluşlarında çalışan personelin,

idare ile olan ilişkilerinde, idare hukuku alanına giren statü hukukunun geçerli olduğu, bu karar ile söz konusu kurumlarda çalışan personelin kamu görevlisi niteliğini sürdürdüğüne açıklık getirildiği,

- Kamu bankalarının yeniden yapılandırılma ve özelleştirme sürecinin, 4603 sayılı Kanunun yayımından itibaren üç yıl içinde tamamlanacağı, özelleştirme işlemi bitirilmeden, söz konusu bankalarda çalışan personelin Uyuşmazlık Mahkemesi Kararına göre kamu hukuku statüsünde olması gerektiği,

- Sonuç olarak, gerek Uyuşmazlık Mahkemesi Kararı gerekse Anayasanın 128 inci maddesindeki, Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ile diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yürütüleceği hükmü doğrultusunda, özelleştirme işlemi bitmeden ya da sermayesindeki kamu payı yüzde ellinin altına düşmeden, kamu bankalarındaki tüm personelin özel hukuk kurallarına bağlı duruma getirilmesinin hukukla bağdaşmayacağı,

- 4739 sayılı Kanunun "Denetim" başlıklı 7 nci maddesinin; 1 inci fıkrasında özel yasalarla kurulan, kamu tüzel kişiliği ile idare ve malî özerkliğe haiz kurul, üst kurul ve bunlara bağlı kurumların yıllık hesaplarının, Başbakanlıkça belirlenen Başbakanlık müfettişi ve Yüksek Denetleme Kurulu denetçisi ile Maliye Bakanlığı müfettişinden oluşan bir komisyonca denetleneceğinin hükmüne bağlandığı,

- Anılan fıkra, yıllık hesapların denetlenmesi sonucunda ne gibi işlem yapılacağının belirtilmediği,

- Söz konusu kurul, üst kurul ve bunlara bağlı kurumların kamu tüzel kişiliğine haiz olmalarından dolayı, gelirlerinin kamu geliri olarak değerlendirilmesi gerektiği,

- Kamu gelirlerinden yapılacak giderlerin denetimi konusunda; Anayasanın 160 inci maddesine göre; genel ve katma bütçeli dairelerin gelir ve giderleri ile mallarının Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Sayıştayca denetlenmesi Anayasanın 165 inci maddesinde ise, sermayesinin yarısından fazlası doğrudan ya da dolaylı olarak Devlete ilişkin kamu kuruluş ve ortaklıklarının, Türkiye Büyük Millet Meclisince denetlenmesi olmak üzere Anayasada iki yöntemin belirlendiği,

- Anayasa koyucunun söz konusu maddelerdeki düzenlemeleri ile Anayasa Mahkemesinin 3346 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunla ilgili Kararı da dikkate alındığında, Anayasada, kamu gelirleri, giderleri ve mallarının denetiminde Türkiye Büyük Millet Meclisi denetimi dışında bir yöntemin kabul edilmediğinin açık olduğu,

- Anayasanın 165 inci maddesinde; Türkiye Büyük Millet Meclisi denetimine bağlı tutulacak kamu kuruluşlarının saptanmasında uygulanacak ölçütlerin belirlendiği, Anayasa Mahkemesinin konuyla ilgili kararlarında geliri bütçeden, bütçe içi yada bütçe dışı kamu kaynaklarından oluşan (Fonlar dahil), tüzel kişiliğe sahip ve bir kamu hizmeti yapmak üzere kurulan kamu kuruluşlarının Türkiye Büyük Millet Meclisi denetimine bağlı olacağına açıklık getirildiği,

- Ayrıca, 7 nci maddenin ikinci fıkrasında yer alan söz konusu kurumların faaliyetlerine ilişkin olarak yılda bir defa TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunu bilgilendirmesine yönelik düzenlemenin, sadece "bilgilendirme" olduğu bu nedenle "denetim" den beklenen sonucu doğurmasının mümkün olmadığı, diğer taraftan, Hükümet ile Dünya Bankası arasında imzalanan ve 12.7.2001 tarihli

2001/2706 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanan "Program Amaçlı Malî ve Kamu Sektörü Uyum Kredisi" ne ilişkin anlaşma gereğince "Kamu Harcama Yönetimi Reformu" çalışmalarına hız verildiği, bu reformun temel alanlarından birini Sayıştay denetiminin kapsamının geliştirilmesinin oluşturduğu, Hükümetin de yapılan anlaşma bağlamında bu hususta açık taahhüdünün bulunduğu,

- Sonuç olarak; gerek söz konusu "Kamu Harcama Yönetimi Reformu" çerçevesinde Sayıştay denetiminin kapsamının genişletilmesi temel hedefi, gerekse Anayasa ve Anayasa Mahkemesi kararları doğrultusunda, 7 nci madde kapsamına giren kurul, üst kurul ve bunlara bağlı kurumların yıllık hesaplarının denetlenmesi görev ve yetkisinin TBMM adına denetim yapan bağımsız bir yüksek denetleme organı olan Sayıştay'a verilmesi gerektiği, bunun söz konusu kurulların "özerk" yapısına daha uygun düşeceği,

- 4739 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin son fıkrasında; bu madde kapsamındaki kurul, üst kurul ve bunlara bağlı kurumların yasalardaki ve diğer yasalardaki söz konusu 7 nci maddeye aykırı kurulların uygulanmayacağına hükme bağlandığı, Anayasanın 108 inci maddesi ile kurulan ve 2443 sayılı Kanun ile görev alanı belirlenen Devlet Denetleme Kurulunun denetim alanına söz konusu kurul, üst kurul ve bunlara bağlı kurumların da girdiği, bu nedenle Anayasal bir kurum olan Devlet Denetleme Kurulunun görev alanının bir Kanun ile kısıtlanmasının Anayasanın 108 inci maddesine açık aykırılık teşkil ettiği,

- 4739 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin ikinci fıkrasında; kamu bankalarının yönetim, denetim ve tasfiye kurulu üyelerinin 4739 ve 4603 sayılı Kanunlar doğrultusunda yaptıkları işlemlerden dolayı hukuksal sorumluluklarının, bankacılık sektöründe faaliyette bulunan özel bankaların yönetim, denetim ve tasfiye kurulları üyelerinin tâbi oldukları özel hukuk hükümlerine bağlı olacakları, üçüncü fıkrasında da bu üyelerin ceza ve idare hukuku yönünden memur sayılmayacaklarının hüküm altına alındığı,

- 4739 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin (A) fıkrası ile değiştirilen 4603 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin (3) numaralı fıkrasının iade gerekçesinde belirtildiği üzere söz konusu bankaların, sermayelerindeki kamu payı yüzde ellinin altına düşünceye kadar kamu bankası niteliğine sahip olacaklarından, bu süreç içinde yönetim, denetim ve tasfiye kurulu üyelerinin de diğer kamu personeli gibi kamu kaynaklarını kullanan kamu görevlileri olarak değerlendirilmesi gerektiği,

- Özel hukuk kurallarına bağlı tutulmalarına karşın, 28.3.2001 tarihli 2001/2002 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan "Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketinin Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Usul ve Esas"lara ilişkin düzenlemenin 4 üncü maddesinde belirtildiği üzere söz konusu kamu bankalarının yeniden yapılandırma ve özelleştirme sürecinde gereksinim duyulan kaynağı kamuya ilişkin kaynaklardan karşılanacak olması kamu kaynağı kullanarak kamu görevi yerine getiren görevlilerin sorumluluk yönünden, özel hukuk kurallarına bağlı kılınmasının hukuka uygun olmadığı,

- Diğer yandan; söz konusu geçici 1 inci maddeye paralel hükümler öngören ve 4603 sayılı Kanuna, 20.6.2001 tarihli ve 4684 sayılı Kanunla eklenen geçici 5 inci maddesinin iptali için Anayasa Mahkemesine açılan davanın incelenmesinin devam ettiği, geçici 5 inci maddeden daha geniş kapsamlı düzenlemeler öngören söz konusu geçici 1 inci madde hükümlerin, bu aşamada geçici 5 inci madde hakkında Anayasa Mahkemesinin alacağı karara göre bir düzenlemenin yapılmasının daha doğru bir yaklaşım olacağı,

Şeklindeki değerlendirmeler sonucunda 4739 sayılı Kanunun 6, 7 ve geçici 1 inci maddeleri, Anayasanın değişik 89 uncu maddesi hükmü gereğince kısmen bir kez daha görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine iade edilmiştir.

Komisyonumuzda, Kanun ve Geri Gönderme Tezkeresinin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

- 4739 sayılı Kanunla; 2001 yılında özellikle finans kesiminde yaşanan ekonomik krizin, reel sektör üzerindeki olumsuz etkilerinin giderilmesine yönelik tedbirlerin öngörüldüğü, böylece krizden dolayı bir durgunluk içine giren ekonominin yeniden büyüme trendine girmesinin amaçlandığı,

- Söz konusu Kanunun Cumhurbaşkanınca bir kez daha görüşülmek üzere iade edilen 6 ncı ve 7 nci maddeleri ile geçici 1 inci maddesinin; geri gönderme tezkeresinde belirtilen gerekçeler doğrultusunda, özellikle Anayasanın 128 inci maddesi ile Anayasa Mahkemesinin konuyla ilgili ilke kararları doğrultusunda yeniden düzenlenmesi gerektiği,

- Kanunun, ekonominin yeniden yapılandırılması amacı doğrultusunda kamu ve özel bankaların kendi aralarında belirleyeceği standartlar doğrultusunda, reel sektöre açılan kredilerin yeniden yapılandırılarak ödeme güclüğü içerisindeki firmaların ekonomiye kazandırılmasına yönelik olarak hazırlandığı, bu nedenle söz konusu Kanunun en kısa zamanda hayata geçirilmesinde yarar görüldüğü,

- Kamu sektöründeki yeniden yapılandırma sürecinde bulunan kurumların yöneticilerinin, sorumluluk açısından farklı hukukî statüye tâbi olmasının bir zorunluluk olarak ortaya çıkabileceği, ancak bu tür farklı hukukî sorumluluk öngören kısmî düzenlemelerin, Anayasanın eşitlik ilkesi açısından kamu hizmeti gören görevlilerle ilgili hükümlerine uygun olmayacağı,

- Kanuna, Genel Kurulda eklenen bir geçici madde ile kamu bankalarının yönetim ve denetim kurulu üyelerine çok geniş yetkiler verildiği, hukukî sorumluluk boyutuna gereken önemin verilmediği, bu nedenle söz konusu düzenlemenin Cumhurbaşkanınca, bir kez daha görüşülmek üzere iade edilmesinin doğru bir yaklaşım olarak değerlendirildiği,

- Cumhurbaşkanınca kısmen iade edilen 4739 sayılı Kanunun, iade edilmeyen maddelerinin yayımlanarak yürürlüğe girmesinin, Kanunun fonksiyonel olması açısından bir eksiklik ifade etmeyeceği,

şeklindeki görüş ve eleştirileri takiben,

- Daha önce farklı denetim mekanizmalarına sahip özel kanunlarla kamu tüzel kişiliğini haiz olarak kurulmuş olan kurul ve üst kurulların, ortak bir denetim sistemine dahil edilmelerinin sağlanması amacıyla söz konusu Kanunun 7 nci maddesinin düzenlendiği, ayrıca madde ile bu kurul ve üst kurulların faaliyetlerine ilişkin olarak yılda bir defa Türkiye Büyük Millet Meclisini bilgilendirilmesinin sağlanarak, özel Kanunlarında olmayan bir parlamenter denetim sisteminin bu Kanunla oluşturulduğu ve böylece özerk çalışan bu kurul ve üst kurulların faaliyetlerinin sonuçlarından Türkiye Büyük Millet Meclisinin haberdar olmasının sağlandığı,

- 4739 sayılı Kanunun özünü teşkil eden bankacılık sistemine yönelik düzenlemelerin Cumhurbaşkanınca onaylanmasının Kanunun özünün Cumhurbaşkanınca da olumlu karşılandığı,

- Kurul ve üst kurulların Sayıştay tarafından denetlenmesinin Parlamenter denetim açısından uygun bir yaklaşım olarak değerlendirilebileceği, ancak bu tür kurum ve kurulların Sayıştay

tarafından mevcut malî mevzuat çerçevesinde denetlenmesinin teknik olarak pek mümkün olamayacağı, bu nedenle 4739 sayılı Kanunda söz konusu kurumların denetimi ile ilgili olarak öngörülen denetim mekanizmasının teknik alt yapısı ayrıntılı bir şekilde belirlenerek, uygulanabilirliğinin sağlanabileceği,

- Kamu bankalarının yöneticilerinin hukukî sorumluluk açısından özel hukuk hükümlerine tâbi kılınmalarının, hukukî açıdan sorumsuzluk anlamına gelmeyeceği, zira gerek Bankalar Kanununun hükümleri, gerekse Türk Ticaret Kanunu gibi ilgili özel hukuk hükümleri dikkate alındığında, söz konusu kamu bankalarının yöneticilerinin hukukî sorumluluklarının devam ettiği,

-Türkiye'nin ekonomik krizden kurtulabilmesi açısından 2002 yılının önemli olduğu, 2002 yılında alınacak ve uygulanacak kararların ülkenin geleceği açısından önem arz ettiği, bu açıdan bakıldığında söz konusu Geri Gönderme Tezkeresinde yer alan değerlendirmelere katılmanın mümkün olmadığı,

- Ekonomik açıdan bakıldığında; kamu bankaları da dahil malî sektörün düzeltilmesi, düzenlenmesi ve sağlamlaştırılması gerektiği, bu nedenle konuya bir bütün olarak bakıldığında, kamu bankalarında çalışan istihdam fazlası personelin, kamu hukuku dikkate alınarak kamunun diğer birimlerine dağıtılmasının bir zorunluluk olarak değerlendirilmesi gerektiği,

şeklindeki olumlu görüş ve değerlendirmeleri müteakip, Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda ise;

- Ülke ekonomisinin yeniden yapılandırılması sürecinde, yeniden yapılandırmanın süratle tamamlanarak özelleştirme sürecine girilebilmesi, kamu bankalarının aktiflerine seyyaliyet kazandırılması ve genel anlamda operasyonel alanda söz konusu bankaların yeniden yapılandırılmasının kolaylaştırılması amacıyla, kamu bankaları ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna intikal eden bankaların yönetim, denetim ve tasfiye kurulu üyelerine; alacakları kararlar ve yapacakları işlemlerle ilgili tüm hukukî ve cezaî sorumluluklarının farklı bir statüye tâbi tutulmasına yönelik düzenlemelerin, yaşanan ekonomik kriz ortamında reel ekonomik şartların bir dinamiği olarak değerlendirilmesi gerektiği,

- Ekonominin, kriz dönemlerindeki işleyiş şartları ile özellikle kamusal karar verme mekanizmalarını yönlendiren hukukî mevzuat hükümlerinin her zaman çakışmadığı, bu itibarla globalleşen finans piyasalarında hızlı ve etkili karar almayı zorunlu kılan gelişmelerin ortaya çıktığı dönemlerde, kamu bankalarının yöneticilerine genel usuller dışında, ekonomik zorunluluklardan dolayı, daha fonksiyonel hareket etme imkânının kazandırılması amacıyla söz konusu düzenlemelerin hazırlandığı,

- 2001 yılında yaşanan ekonomik krizin olumsuz etkilerinin giderilmesi, kamu bankalarının hızla yeniden yapılandırılarak özelleştirilebilmesi amacıyla söz konusu kamu bankaları ile TMSF'e intikal eden bankaların yöneticileri ve denetçileri ile tasfiye kurulları üyelerinin, serbest piyasa ekonomisi şartlarına uygun kararlar alarak, uygulayabilmeleri amacıyla sorumluluk açısından özel hukukî statüye tâbi duruma getirilmesinin bir zorunluluk olduğu,

- Söz konusu düzenlemelerin ekonomik ve sosyal zorunluluklar ile uygulanan ekonomik programının kararlılıkla uygulanması açısından ülkemizin uluslararası taahhütleri dikkate alınarak, daha önce TBMM Genel Kurulunda kabul edildiği şekilde kanunlaştırılması gerektiği,

-Hükümetin, konuyu bütün boyutlarıyla değerlendirerek, Cumhurbaşkanının iade gerekçesinde belirttiği hususların daha çok akademik açıdan değerlendirilmesi gerektiği yönündeki düşünceden hareketle, söz konusu düzenlemeleri bir hükümet tasarrufu olarak kabul ederek aynen kanunlaştırılmasında yarar gördüğü,

ifade edilmiştir.

Kanun ve Cumhurbaşkanlığının Geri Gönderme Tezkeresi üzerinde yapılan görüşmelerden sonra, verilen bir önergeyle Anayasanın 89 uncu maddesi hükümleri çerçevesinde bir daha görüşülme üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine, Cumhurbaşkanınca geri gönderilen söz konusu 4739 sayılı Kanunun 6 ncı, 7 nci ve geçici 1 inci maddelerinin, Geri Gönderme Tezkeresinde belirtilen gerekçeler doğrultusunda sadece bu maddeleri üzerindeki görüşmelere geçilmesi, Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Komisyonumuz, söz konusu Kanunun Geri Gönderme Tezkeresine konu olan 6 ncı , 7 nci ve geçici 1 inci maddelerini aynen kabul etmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Bu Raporun Sözcüsü
<i>Metin Şahin</i>	<i>Hayrettin Özdemir</i>	<i>Cafer Tufan Yazıcıoğlu</i>
Antalya	Ankara	Bartın
Üye	Üye	Üye
Dengir Mir M. Fırat	<i>Gaffar Yakın</i>	<i>M. Zeki Sezer</i>
Adıyaman	Afyon	Ankara
(İmzada bulunamadı)		
Üye	Üye	Üye
<i>Cengiz Aydoğan</i>	<i>M. Güven Karahan</i>	<i>Hüseyin Arabacı</i>
Antalya	Balıkesir	Bilecik
Üye	Üye	Üye
<i>Necati Yönder</i>	<i>Zeki Ergezen</i>	<i>Hayati Korkmaz</i>
Bingöl	Bitlis	Bursa
(Muhalefet şerhim ektedir)	(Muhalefet şerhim eklidir)	
Üye	Üye	Üye
<i>Oğuz Tezmen</i>	<i>M. Altan Karapaşaoğlu</i>	Hakkı Duran
Bursa	Bursa	Çankırı
(Muhalefet şerhim eklidir)	(Muhalefetim)	(İmzada bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Aslan Polat</i>	<i>Mehmet Sadri Yıldırım</i>	<i>Mehmet Döner</i>
Erzurum	Eskişehir	Hatay
(İtirazım kaydı ile)	(Muhalefet şerhi eklidir)	(Muhalefet şerhi ekte)

Üye	Üye	Üye
<i>Aydın Ayaydın</i>	<i>Bülent Ersin Gök</i>	<i>Masum Türker</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Nesrin Nas</i>	<i>Celal Adan</i>	<i>Hasan Çalış</i>
İstanbul	İstanbul	Karaman
	(Muhalefîm)	
Üye	Üye	Üye
<i>Arslan Aydar</i>	<i>Mehmet Serdaroğlu</i>	<i>Necdet Tekin</i>
Kars	Kastamonu	Kırklareli
Üye	Üye	Üye
<i>Kemal Köse</i>	<i>Süleyman Çelebi</i>	<i>Metin Ergün</i>
Kocaeli	Mardin	Muğla
Üye	Üye	Üye
<i>Cevat Ayhan</i>	<i>Kemal Kabataş</i>	<i>Lütfi Ceylan</i>
Sakarya	Samsun	Tokat
(Muhalefet şerhi eklidir)	(Muhalefet şerhimiz eklidir)	
	Üye	
	<i>Bekir Gündoğan</i>	
	Tunceli	

MUHALEFET ŞERHİ

TBMM tarafından 10.1.2002 tarihinde kabul edilen 4739 sayılı Yasanın üç maddesi Sayın Cumhurbaşkanlığı tarafından yeniden görüşülmek üzere Meclise iade edilmiştir.

Sayın Cumhurbaşkanının iade gerekçelerinde iade edilen maddelerin mevcut hukukî yapıya, devlet sistemine ve Anayasamıza aykırılığı açıkça ortaya konmuştur.

Yapılması gereken bu maddelerin iade gerekçeleri dikkate alınarak yeniden düzenlenmesi gerekirken, Hükümet yanlışta ısrar etmekte ve maddelerin aynen yasalaşmasını istemektedir.

Uygulamada çıkacak sorunlar, Anayasa Mahkemesinin muhtemel iptal kararı dikkate alındığında bu tutumda ısrar etmek ciddi problemler yaratacaktır.

Yukarıda açıkladığımız nedenlerle görüşülen maddelere muhalifiz.

<i>Oğuz Tezmen</i>	<i>Kemal Kabataş</i>	<i>Mehmet Dönen</i>
Bursa	Samsun	Hatay
<i>Necati Yönder</i>	<i>M. Sadri Yıldırım</i>	<i>Celal Adan</i>
Bingöl	Eskişehir	İstanbul

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

29.1.2002

1/949 sayılı Mali Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında 4739 sayılı Kanunun Cumhurbaşkanı tarafından veto edilen üç maddesi ile ilgili muhalefet şerhimiz:

Cumhurbaşkanlığı Kanunun 6 ncı, 7 nci ve geçici 1 inci maddelerini tekrar görüşmek üzere iade etmiştir.

1. Kanunun 6 ncı maddesi ile kamu bankalarında çalışan memurların 31.12.2002 tarihine kadar bu kurumlardan ayrılmaları veya özel hukuk hükümlerine tâbi olmaları şartı getirilmektedir. Bankaların özelleştirilmeleri 25.11.2002 tarihinde tamamlanacağına göre, özelleştirmenin tamamlanacağı tarihe kadar memurların çalışma hakkı ellerinden alınmamalıdır. Bankaların küçülmesi sebebi ile ihtiyaç fazlası memur ortaya çıkar ise bunlar özelleştirme kanununa göre usulüne uygun şekilde başka kurumlara nakledilir.

2. Kanunun 7 nci maddesi ile özel kanunlarla kurulan, kamu güzelkişiliğini, idarî ve mali özerkliği haiz kurul, üst kurul ve bunlara bağlı kurumların yıllık hesaplarının, Başbakanlık tarafından belirlenen Başbakanlık ve Maliye müfettişi ile Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu denetisinden müteşekkil bir komisyon tarafından denetleneceği hükmü getirilmektedir.

Kanunun Plan ve Bütçe Komisyonunda müzakeresinde mezkûr kurulların Sayıştay tarafından yapılacağı hükmü getirilmişti. Ancak TBMM Genel Kurulunda Hükümet tarafından verilen önerge ile Sayıştayın denetim yetkisi kaldırılmıştır.

Sayıştay, TBMM adına denetim yapan bağımsız yüksek yargı kurumudur. Müfettişler ise hükümetin emrinde çalışan personeldir. Siyasî önceliklere göre yönlendirilirler ve baskı altında kalırlar.

Kamu bankalarının tahsil edilemeyen katrilyonlarca lira alacaklarının yeniden düzenlenmesi mutlaka sayıştay denetiminden geçirilmelidir. Aksi halde yapılan işlerle ilgili olarak dedikodu, iftira ve ithamlar ortaya çıkar, siyasî skandallara sebep olur. Ayrıca kurumların Sayıştay denetimi dışına çıkarılması Anayasaya aykırıdır.

3. Kanunun geçici 1 inci maddesinde Ziraat, Halk ve Emlak bankalarının yönetim, denetim ve tasfiye kurulu üyelerinin bu Kanun ve 4603 sayılı Kanun hükümlerine göre yaptıkları işler için özel bankaların tâbi olduğu özel hukuk hükümlerine tâbi olacağı hükmü getirilmektedir.

Özel bankalar, sermaye patronudur. Kendi serveti ile ilgili karar vermekte serbesttir. Ancak kamu bankalarında kullanılan kaynak ise kamuya aittir. İdareciler de kamu görevlisidir. Bu bakımdan özel hukuk hükümlerine tâbi olmaları mümkün değildir. Hükümetler değişince teftiş kurulları harekete geçirilerek birçok iddia ve ithamlar ortaya çıkar. Şahıslar, kurumlar, devletin bütünü ve siyaset kurumu zedelenir, itibar kaybeder. Toplumda kamu hizmetlerinin ahlaka ve hukuka uygun yürütüldüğü hakkında şüphe uyanmasına sebep olacak düzenleme ve tatbikattan uzak durulmalıdır. Aksi halde cemiyette güven sarsılır, şüphe yaygınlaşır ve ahlakî çürüme başlar.

4. Tasarı tâli komisyon olarak Anayasa Komisyonuna havale edilmiş, ancak komisyon raporu alınmadan esas komisyonda müzakeresi esastan bir eksikliklidir. Cumhurbaşkanının vetosu maddelerin Anayasaya aykırı olduğu gerekçesine dayandığına göre maddelerin öncelikle Anayasa Komisyonunda müzakeresi gerekir.

5. Bu Kanunun bütünü iş hayatı, reel sektör için faydalı olmayacak, özel bankalara onlarca katrilyon lira para verilecek devlet bankaları özelleştirilmek istenirken özel bankaların devletleştirilmesine gidilecektir. İş hayatı çökmeye devam edecektir.

Cevat Ayhan

Sakarya

Aslan Polat

Erzurum

MUHALEFET ŞERHİ

Cumhurbaşkanımızın geri gönderme gerekçelerine aynen katılıyoruz. Sayın Cumhurbaşkanı yasanın iyileştirme ile ilgili uygulamalarına hiç değinmemiş olmakla aslında iktidara dolaylı olarak geçit vermiştir.

İyi incelendiğinde yasanın uygulama ile ilgili hükümlerinde de eksiklik ve aksaklıklar vardır.

Geri gönderme konusu olan üç madde bu yasadan çıkarılsa bile; yasanın işlemesi devam eder niteliktedir.

1. Konu: Kamu bankaları, bankacılık işlemleri yönünden özel hukuk kurallarına bağlı kalınmasına karşın, personelin kamu görevlisi statüsünü sürdürmesini öngörmüştür. Özelleştirme işlemi bitmeden ya da sermayesindeki kamu payı % 50'nin altına düşmeden, kamu bankalarındaki tüm personelin özel hukuk kurallarına bağlı duruma getirilmesinin hukukla bağdaşmayacağı aşikârdır.

2. Konu: Özel yasalarla kurulan, kamu tüzelkişiliğini havi idarî ve malî özerkliğe sahip kurul, üst kurul ve bunlara bağlı kurumların yıllık hesaplarının Anayasamızın 160 ıncı maddesi gereği Sayıştayın denetimine tâbi olması gerekir. Yasa ile düzenleme yapılırken kimi kuruluşların denetim dışında tutulması, Anayasanın denetim kapsamını belirleyen hükmüne aykırılık oluşturur.

3. Konu: T.C. Ziraat Bankası A.Ş., Türkiye Halk Bankası A.Ş. ve Türkiye Emlak Bankası A.Ş. Yönetim Kurulu, Denetim ve Tasfiye Kurulu üyelerinin bu Yasa ve 4603 sayılı Yasa kuralları çerçevesinde yaptıkları işlemlerden dolayı hukuksal sorumluluklarının, özel hukuk hükümlerine bağlı olduklarından dolayı, ayrıca bu üyelerin idare hukuku yönünden memur sayılamayacakları ifade ediliyor.

Bu bankaların sermayelerindeki kamu payı % 50'nin altına düşünceye kadar kamu bankası niteliği taşıdığı ve bu dönem içinde bankaların yönetim, denetim ve tasfiye kurulları üyelerinin, diğer personel gibi kamu kaynaklarını kullanan kamu görevlileri olduğu aşikârdır.

Bu nedenlerden dolayı bu düzenlemelerin aynen benimsenmesinin karşısındayız.

M. Altan Karapaşaoğlu

Bursa

Zeki Ergezen

Bitlis

ANAYASANIN 89 UNCU MADDESİ
GEREĞİNCE CUMHURBAŞKANINCA
BİR DAHA GÖRÜŞÜLMEK ÜZERE GERİ
GÖNDERİLEN KANUN

**MALİ SEKTÖRE OLAN BORÇLARIN
YENİDEN YAPILANDIRILMASI VE BAZI
KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI
HAKKINDA KANUN**

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**MALİ SEKTÖRE OLAN BORÇLARIN
YENİDEN YAPILANDIRILMASI VE BAZI
KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI
HAKKINDA KANUN**

Kanun No.: 4739 Kabul Tarihi : 10.1.2002

Amaç

MADDE 1.- Bu Kanunun amacı, Türkiye'de faaliyette bulunan bankalar, özel finans kurumları ve kendi özel mevzuatları uyarınca alınan izinler dahilinde faaliyette bulunan diğer malî kurumlar tarafından, bankalar ve diğer malî kurumlar ile kredi ilişkisi içinde bulunup, finansal darboğaz yaşayan borçluların; finansal yeniden yapılandırma çerçevesinde belirlenecek süre ve koşullarla, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış kredilerle ilgili olarak vadeleri uzatmak, krediyi yenilemek, ilave yeni kredi vermek, anapara ve/veya faiz indirmek, faizden vazgeçmek, kredileri kısmen veya tamamen iştirake çevirmek, kredileri aynı, nakdî ya da tahsil şartına bağlı bir bedel karşılığı devir ve temlik etmek, kredileri borçlu ya da üçüncü kişilere ait aynı değerler karşılığında kısmen veya tamamen tasfiye etmek, diğer bankalarla birlikte hareket ederek protokoller yapmak gibi alınacak tedbirlerle malî kesime olan geri ödeme yükümlülüklerini yerine getirebilmelerine ve katma değer yaratmaya devam etmelerine imkân verilmesinin sağlanmasıdır.

Yukarıdaki fıkrada belirtilen; kredileri kısmen veya tamamen iştirake çevirmek, kredileri aynı bir bedel karşılığı devir ve temlik etmek, kredileri borçlu ya da üçüncü kişilere ait aynı değerler karşılığı kısmen veya tamamen tasfiye etmek işlemleri 4603 sayılı Kanuna tâbi bankalar ile yönetim ve denetimi Tasarruf Mev-

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince
Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek
Üzere Geri Gönderilen Kanun)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

duatı Sigorta Fonuna devredilen bankalar
tarafından yapılamaz.

**Finansal yeniden yapılandırma çerçeve
anlaşmaları**

MADDE 2.- Bankalar ve özel finans kurumları ile diğer mali kurumlar, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve Tasfiye Halinde Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketinin alacakları, Türkiye Bankalar Birliği tarafından hazırlanacak alacaklı kurumların yetkili temsilcilerince imzalanacak ve onaylama ve kabule ilişkin genel şartları Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikte gösterilecek olan Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmaları kapsamında ve bu Anlaşmaların Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından onaylandığı tarihten itibaren üç yıllık bir süre içinde finansal yeniden yapılandırma sözleşmelerine bağlanmak şartıyla gerektiğinde ilave finansman da sağlanmak suretiyle yeniden yapılandırılabilir veya yeni itfa planlarına bağlanabilir.

Gerektiğinde ilave finansman da sağlanmak suretiyle yeniden yapılandırılacak veya yeni bir itfa planına bağlanacak alacakların kapsamı, borçluların nitelikleri, asgari tutar ve şartları ve alacaklılar ile borçlular arasında ayrı ayrı imzalanacak finansal yeniden yapılandırma sözleşmelerinin asgari unsurları birinci fıkradaki usulle saptanan Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmaları ile belirlenir. Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmalarını imzalamayanlar tarafından yapılacak sözleşme ve işlemler için bu Kanunun ilgili madde hükümleri uygulanmaz.

Alacaklı ve borçlu taraflar arasında imzalanacak finansal yeniden yapılandırma söz-

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince
Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek
Üzere Geri Gönderilen Kanun)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

leşmelerine bankalar, özel finans kurumları ve
diğer malî kurumlar dışında kalan alacaklılar
da taraf sıfatıyla katılabilir.

Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası
Anonim Şirketi, Türkiye Halk Bankası Anonim
Şirketi, hisseleri kısmen ya da tamamen Tasar-
ruf Mevduatı Sigorta Fonuna ait bankalar,
Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaş-
malarına ve bu Anlaşmalar kapsamında borç-
ları gerektiğinde ilave finansman da sağlanmak
suretiyle yeniden yapılandırılan veya yeni bir
itfa planına bağlanan borçlularla yapılacak
finansal yeniden yapılandırma sözleşmelerine
taraf olmaya yetkilidir.

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve Tas-
fiye Halinde Emlak Bankası Anonim Şirketi,
Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaş-
malarına ve bu Anlaşmalar kapsamında borç-
lularla yapılacak finansal yeniden yapılandırma
sözleşmelerine ilave finansman sağlamamak
kaydıyla taraf olabilirler.

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, Finansal
Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmalarına
göre gerektiğinde ilave finansman da sağlan-
mak suretiyle yeniden yapılandırılan veya yeni
bir itfa planına bağlanan krediler ve diğer
alacaklardan, Bankalar Kanununun 15 inci
maddesinin (3) numaralı fıkrasına göre 6183
sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hak-
kında Kanun hükümlerine tâbi olanları, 6183
sayılı Kanunun 48 inci maddesinin tecil süresi
ve teminat şartlarına bağlı olmaksızın, Finansal
Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmalarına
göre taksitlendirmeye ve tecil etmeye yet-
kilidir.

Vergi istisnaları ve teşvik belgeleri

MADDE 3.- Finansal Yeniden Yapılandır-
ma Çerçeve Anlaşmaları hükümleri kapsamın-
da düzenlenecek finansal yeniden yapılandırma

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince
Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek
Üzere Geri Gönderilen Kanun)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

sözleşmeleri ve bu sözleşmeler kapsamında yapılacak işlemlerle ilgili olarak aşağıdaki hükümler uygulanır.

a) Çerçeve anlaşması, düzenlenen sözleşmeler ve bu çerçeve anlaşması ve düzenlenen sözleşmelerde belirlenen esaslar uyarınca yapılacak işlemler ve düzenlenecek kağıtlar 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa göre ödenecek damga vergisi ve 492 sayılı Harçlar Kanununa göre ödenecek harçlardan,

b) Çerçeve anlaşması ve düzenlenen sözleşmeler uyarınca alacaklı kuruluşlar tarafından her ne nam altında olursa olsun tahsil edilecek tutarlar 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu gereği ödenecek banka ve sigorta muameleleri vergisinden,

c) Çerçeve anlaşması ve düzenlenen sözleşmeler kapsamında alacaklı kuruluşların iktisap edecekleri motorlu taşıtlar 1318 sayılı Finansman Kanununa göre ödenecek taşıt alım vergisinden,

d) Çerçeve anlaşması ve düzenlenen sözleşmeler kapsamında kullandırılan ve kullanılacak krediler kaynak kullanımı destekleme fonundan,

Ve diğer benzeri vergi, resim, harç, fon yükümlülüklerinden (4306 sayılı Kanun uyarınca ödenmesi gereken Eğitime Katkı Payı hariç) istisna edilmiştir.

İstisna (Taşıt Alım Vergisi hariç), alacaklı kuruluşların çerçeve anlaşması ve düzenlenen sözleşmeler uyarınca edindikleri varlıkları elden çıkardıkları hallerde de uygulanır.

İstisna uygulaması, sözleşme hükümlerinin borçlu firmalar tarafından yerine getirilememesi veya getirilmemesi hallerinde alacağın hukuki yollardan tahsili aşamalarında ödenmesi gereken vergi, resim ve harçlar açısından da geçerlidir.

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince
Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek
Üzere Geri Gönderilen Kanun)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Sözleşme hükümleri uyarınca tahsilinden vazgeçilen alacak tutarları Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre alacaklı için değersiz alacak, borçlu için ise vazgeçilen alacak olarak dikkate alınır.

Sözleşme ile uygulamaya konulan işlemlerin gerçekleşmemesi halinde dahi, uygulanmış olan vergi, resim ve harç istisnaları geri alınmaz.

Finansal yeniden yapılandırma sözleşmelerine göre borçları yeniden yapılandırılan ve yeni bir itfa planına bağlanan borçlular tarafından alınmış olan teşvik belgelerinin süreleri ile ihracat taahhüt süreleri, sözleşmeler ile belirlenen süreler kadar uzatılmış sayılır.

Bankalar, özel finans kurumları ve diğer malî kurumların alacakları ile diğer varlıklarının satın alınması ve yeniden yapılandırılarak satılması amacıyla, kuruluş ve faaliyet esasları Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından belirlenecek varlık yönetim şirketlerinin yaptıkları işlemler ve bu işlemlerle ilgili olarak düzenlenen kâğıtlar, kuruluş işlemleri de dahil olmak üzere kuruldukları takvim yılı ve bunu izleyen beş yıl süresince 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa göre ödenecek damga vergisinden, 492 sayılı Harçlar Kanununa göre ödenecek harçlardan, her ne nam altında olursa olsun tahsil edilecek tutarlar 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu gereği ödenecek banka ve sigorta muameleleri vergisinden, 1318 sayılı Finansman Kanununa göre ödenecek taşıt alım vergisinden, kaynak kullanımı destekleme fonuna yapılacak kesintilerden ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 29 uncu maddesi hükmünden istisnadır. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu bu şirketlere, hiçbir şekil ve suretle şirket sermayesinin yüzde yirmisini aşmamak kaydıyla, sermaye sağlamak suretiyle katılmaya yetkilidir.

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince
Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşölmek
Özere Geri Gönderilen Kanun)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiğı Metin)

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından belirlenecek esas ve usuller çerçevesinde bankalar arasında alım ve satım işlemine konu edilen alacaklar ve bu alacakların teminatını oluşturan değerlerin devir ve temlik için yapılacak işlemler ve bu işlemlerle ilgili olarak düzenlenen kâğıtlar için, yedinci fıkrada belirtilen vergi, resim, harç ve fon istisnaları 31.12.2004 tarihine kadar aynen uygulanır.

3.6.1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda yapılan düzenleme

MADDE 4.- 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 30.- Bu Kanunun 38 inci maddesine göre yapılacak bölünmelerde Türk Ticaret Kanununun 404 üncü maddesi uygulanmaz.

18.6.1999 tarihli ve 4389 sayılı Bankalar Kanununda yapılan düzenlemeler

MADDE 5.- A) 4389 sayılı Bankalar Kanununun 3 üncü maddesinin (5) numaralı fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

b) Kurul üyeleri, görevlerinden ayrılmalarını izleyen iki yıl içinde, yönetim ve denetimleri veya hisseleri Fona intikal eden bankalar hariç olmak üzere, bu Kanun kapsamına giren kuruluşlarda görev alamazlar. Kurul üyeleri ile Kurum personelinin uyacakları mesleki ilkeler Kurulca belirlenir.

B) 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin (5) numaralı fıkrasının (a) bendine (ab) alt bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (ac) alt bendi eklenmiş, ayrıca, aynı maddenin (5) numaralı fıkrasının (c) bendinin ilk cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu cümleden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince
Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek
Üzere Geri Gönderilen Kanun)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

ac) Devralınan zararlar sonucunda hisselerinin tamamına sahip olunamaması halinde, zararın ödenmiş sermaye tutarından düşülmesi suretiyle hesaplanacak sermaye esas alınmak üzere bulunacak hisse bedelinin Kurulca belirlenecek süre içinde banka hissedarlarına ödenmesi karşılığında hisselerini devralmaya,

Bu Kanun hükümlerine göre temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimleri Fona intikal eden bankaların, tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen bankaların iflas idarelerinin ve hisseleri kısmen veya tamamen Fona intikal eden bankaların Fon tarafından borçlarının ve/veya taahhütlerinin üstlenilmesi ve/veya alacaklarının devralınması halinde Fonun, üstlendiği borçlar ve/veya taahhütler ile devraldığı alacaklarla ilgili devir ve temlik sözleşmeleri, her türlü teminatın tesisi ve kaldırılması, sözleşmelerin bozulması, dava ve icra takipleri ile bu borçlar ve/veya alacaklar ve/veya taahhütlerle ilgili diğer her türlü işlemler ve bu işlemlerle ilgili düzenlenen kâğıtlar, eğitime katkı payı hariç olmak üzere her türlü vergi, resim, harç, fonlar ve 2548 sayılı Cezaevleri ile Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanunun 1 inci maddesi hükmünden istisnadır. Bu işlemlerden kaynaklanan döner sermaye ücreti ödenmez ve diğer kesintiler yapılmaz. Ayrıca, alacağa karşılık menkul veya gayrimenkul bir malın rızaen veya icraen Fon tarafından veya yönetim ve denetimleri veya hisseleri Fona intikal eden bankalar tarafından satın alınması halinde bu işlemlerle ilgili olarak tarafların ödemekle yükümlü olduğu vergi, resim, harç (eğitime katkı payı hariç) ve döner sermaye ücreti gibi mali yükümlülükler aranmaz.

C) 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin (6) numaralı fıkrasının (b)

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince
Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görtüşölmek
Üzere Geri Gönderilen Kanun)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiğı Metin)

bendinde yer alan "yapacağı anlaşmalar çerçevesinde kamusal sermayeli olanlar da dahil olmak üzere diğer bankalar aracılığıyla Fon nam ve hesabına bunları nakde tahvil ettirmeye" ifadesi "yapacağı anlaşmalar çerçevesinde kamusal sermayeli olanlar da dahil olmak üzere diğer bankalar veya üçüncü kişiler aracılığıyla Fon nam ve hesabına bunları nakde tahvil ettirmeye" şeklinde değiştirilmiş ve aynı maddenin (6) numaralı fıkrasının (b) bendinden sonra "ve gerekli göreceğı" ifadesinden önce gelmek üzere aşağıdaki (c) bendi ve aynı fıkranın sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

c) Hisselerinin üçüncü kişilere devredilmesine imkân bulunmaması halinde, (a) ve (b) bentlerindeki yetkileri yanında, bu fıkradaki sınırlamalarla bağılı olmaksızın, varlık ve yükümlölüklerini devralmaya ve/veya varlık ve yükümlölükleri ile ilgili her türlü işlemi yapmaya,

Fon, bu fıkra hükümlerine göre hisseleri kendisine intikal eden bankaların, ekonomik değeri olan iştirakleriyle ilgili olarak 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri uygulanmaksızın yapılacak sermaye artırımları da dahil olmak üzere, yeniden yapılandırma amacıyla Kurulca belirlenecek esas ve usuller çerçevesinde kaynak sağlamak da dahil gerekli her türlü tedbiri almaya yetkilidir.

D) 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin (7) numaralı fıkrasının üçüncü paragrafının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

Bu bankaların başka bir bankaya devredilmesi ya da başka bir bankayla birleşmesi, hisselerinin üçüncü kişilere devredilmesi ya da tasfiyelerine karar verilmesi hallerinde, bu işlemlerin tamamlanmasını takip eden iki yıl

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince
Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek
Üzere Geri Gönderilen Kanun)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

içinde, bankanın sorumlulukları tespit edilen yönetim kurulu eski üyeleri ile eski denetçileri aleyhine, varsa ibralarının iptali ve işlemleri nedeniyle verdikleri zararın Fon adına tazmini istemiyle, Fon tarafından 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine istinaden dava açılabilir.

E) 4389 sayılı Bankalar Kanununun 15 inci maddesinin (3) numaralı fıkrasında yer alan "Fon, devraldığı alacakla ilgili olarak iskonto da dahil olmak üzere her türlü tasarrufta bulunmaya, sulh olmaya, alacağına mahsuben menkul ve gayrimenkul mallar ile her türlü hak ve alacakları hiçbir sınırlamaya tâbi olmaksızın devralmaya yetkilidir." cümlesi, aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Fon, devraldığı ve dava veya iflas takibine konu etmekle görevli ve yetkili olduğu alacakları da dahil olmak üzere bu Kanunda yazılı her türlü alacakları ile ilgili olarak iskonto da dahil olmak üzere her türlü tasarrufta bulunmaya, sulh olmaya, alacağına mahsuben menkul ve gayrimenkul mallar ile her türlü hak ve alacakları hiçbir sınırlamaya tâbi olmaksızın devralmaya ve alacağın yeniden itfa planına bağlanması da dahil olmak üzere borçlularla anlaşma yapmaya ve borçlularla yaptığı anlaşmalar kapsamında 14 ve 17 nci maddeler uyarınca Kurulca belirlenecek esas ve usuller dahilinde muhafaza tedbiri uygulayıp uygulamamaya, dava açıp açmamaya veya açılmış bulunan hukuk davalarının yapılan anlaşma süresince durdurulmasını mahkemeden istemeye yetkilidir.

F) 4389 sayılı Bankalar Kanununun 15 inci maddesinin (4) numaralı fıkrasına, birinci bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince
Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşölmek
Özere Geri Gönderilen Kanun)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiğı Metin)

Fon işlemlerini yürütmekte Başkan yardımcısı olmak üzere Kurul kararıyla Kurum başkan yardımcısı statüsünde ve Kurum başkan yardımcılarında aranan şartları taşıyan üç Fon başkan yardımcısı atanabilir.

G) 4389 sayılı Bankalar Kanununun 15 inci maddesinin (9) numaralı fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

a) Fon tarafından, hisseleri kısmen veya tamamen kendisine intikal eden bir bankanın borçlarının, taahhütlerinin yüklenilmesi veya alacaklarının devralınması halinde, bu borç, taahhüt ve alacaklarla ilgili olarak, 3167 sayılı Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında Kanun ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunundan doğanlar ve takibi şikayete bağılı suçlar dahil olmak üzere açılmış veya açılacak her türlü ceza davalarında, alacağın devralındığı veya borcun, taahhüdün yüklenildiğı tarihten itibaren, suçtan zarar gören olarak, Fon müdahil sıfatını kazanır. Bu davalara bağılı şahsi haklar dahi Fona ait olur.

b) Fon tarafından, hisseleri kısmen veya tamamen kendisine intikal eden bir bankanın borçlarının, taahhütlerinin yüklenilmesi veya alacaklarının devralınması halinde, bu borç, taahhüt ve alacaklarla ilgili olarak, Fonun taraf olduğı icra takipleri ile icra takiplerinden kaynaklanan her türlü hukuk davalarının kısmen veya tamamen Fon aleyhine neticelenmesi halinde, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda yazılı tazminat ve cezalar Fon hakkında uygulanmaz.

c) Fon tarafından, hisseleri kısmen veya tamamen kendisine intikal eden bir bankanın borçlarının, taahhütlerinin yüklenilmesi veya alacaklarının devralınması halinde, bu borç,

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince
Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek
Üzere Geri Gönderilen Kanun)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

taahhüt ve alacaklarla ilgili olarak açılmış veya açılacak dava ve icra takiplerinde kanunlarda yazılı zamanaşımı ve hak düşürücü süreler dahil her türlü süre alacağın devralındığı veya borcun, taahhüdün yüklenildiği tarihten itibaren Fon bakımından dokuz ay süre ile durur.

H) 4389 sayılı Bankalar Kanununun 24 üncü maddesinin (6) numaralı fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

Fon tarafından 15 inci maddenin (7) numaralı fıkrasının (a) bendine istinaden atanan yönetim ve denetim kurulu üyeleri ile yönetim ve denetimi veya hisseleri Fona intikal eden bankaların iştiraklerinde bu bankaları temsilen görev yapan yönetim ve denetim kurulu üyeleri aleyhine görevlerinin ifası sebebiyle açılan ve açılacak her türlü tazminat ve alacak davaları Fon aleyhine açılmış sayılır. Bu kişilerin görevlerini kötüye kullandıklarına hükmolunması halinde kendilerine rücu edilir. Bu şekilde atanan yöneticilere bu iştiraklerin kamu borçları nedeniyle şahsi sorumluluk yüklenemez.

İ) 4389 sayılı Bankalar Kanununun Geçici 2 nci maddesinin (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

f) Bankalar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce açtıkları kredilerini dört yıl içinde bu Kanun hükümlerine uygun hale getirmek zorundadırlar.

J) 4389 sayılı Bankalar Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 4.- 1. Kurul, bankacılık sisteminde güven ve istikrarı korumak ve ekonomik krizin bankaların sermayeleri üzerindeki olumsuz etkilerini bertaraf etmek amacıyla, bu Kanunun diğer maddelerinde yer

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince
Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşölmek
Özere Geri Gönderilen Kanun)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiğı Metin)

alan hükümler saklı kalmak üzere; Türkiye'de kurulu mevduat kabulüne yetkili özel sermayeli bankaların, krediler ve diğere alacaklar için ayrılması gereken karşılıklardan, kur değışimlerinden veya diğere faaliyetlerinden kaynaklanan zararlarının belirlenerek malî durumlarını yansıtan malî tablolarının hazırlanmasını sağlamak üzere, her bir bankanın sözleşmeli bağımsız denetim kuruluşunu, bankada denetim yapmakla görevlendirir.

Bağımsız denetim kuruluşları tarafından 31 Aralık 2001 bilanço tarihi itibarıyla düzenlenen malî tablolar esas alınarak, bilanço tarihinden sonra malî tabloları etkileyebilecek hususlar da dikkate alınmak suretiyle yapılacak özel denetimin kapsamı ve bu denetimde uygulanacak esas ve usuller Kurul tarafından belirlenerek duyurulur.

2. Bağımsız denetim kuruluşu tarafından düzenlenen malî tablolarla ilgili rapor, Kurumca belirlenecek ikinci bir bağımsız denetim kuruluşu tarafından denetim ilke ve esaslarına uygunluk yönünden incelenir.

3. Bağımsız denetim kuruluşlarınca düzenlenen rapor ve malî tablolar, Kurum tarafından yapılan gözetim ve denetim sonucunda her bir banka için yapılmış olan tespitlerle karşılaştırılarak, bankanın malî durumunu tam olarak yansıtmıy yansıtmadığı ve esas ve usullere uygunluğu açısından ilgili bankanın görüşleri de alınarak Kurumca değeriendirilir.

4. Bankaların yukarıdaki usule göre denetimden geçen ve Kurum tarafından yapılan değeriendirmede yeterli bulunan malî tabloları ile bağımsız denetim kuruluşunun malî tablolara ilişkin raporu, bu tespitler neticesinde ortaya çıkan, Kanunun 13 üncü maddesi uyarınca

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince
Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek
Üzere Geri Gönderilen Kanun)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

düzenlenen sermaye yeterliliği standart oranı, bu oranın yüzde sekizin altında olması halinde yüzde sekize ulaşabilmek için gerekli sermaye tutarı, sermayenin artırılması veya sermaye benzeri kaynak temin edilmesi ve alınması gerekli görülen tedbirler Kurum tarafından bankaların yönetim kurullarına bildirilir.

5. (4) numaralı fıkra istinaden Kurumca yapılan bildirim izleyen onbeş gün içinde bankalar, yedek akçelerle karşılanamayan zararların giderilmesi için, ödenmiş sermayelerinin bu zarar kadar azaltılması ve sermaye yeterliliği standart oranının yüzde sekize ulaşması için gerekli sermaye artışının tamamen ödenerek sağlanmasını teminen, genel kurullarını yurt çapında yayın yapan en az bir gazetede ilan ederek duyurmak suretiyle olağanüstü toplantıya çağırırlar. Genel kurul kararının, imtiyazlı pay sahipleri genel kurulunca onaylanma şartı aranmaz.

Genel kurulun toplanması için oy haklarının yarısına sahip olan pay sahiplerinin katılımı yeterlidir. Kararlar katılanların oy çokluğuyla alınır.

6. (5) numaralı fıkra göre banka genel kurulunca karara bağlanan ana sözleşme değişiklikleri ile rüçhan haklarının kullanımına ilişkin hususlar genel kurulu izleyen üç gün içinde bankanın başvurusu üzerine ticaret sicil memurluklarınca ilan olunur. Sermaye artırımına katılmak isteyen ortaklar bu ilanı izleyen on beş gün içinde rüçhan haklarını kullanırlar.

7. Sermaye artırımının gerçekleşmemesi halinde Kurul, 14 üncü madde hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bankaların yeniden yapılandırılması programı dahilinde sermayelerinin artırılmasını teminen, bu maddede belirtilen esaslar dahilinde kaynak tahsis etmek suretiyle,

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince
Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek
Üzere Geri Gönderilen Kanun)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

her bir banka için bir defaya mahsus olmak üzere, gerekli görülecek her türlü tedbiri almaya yetkilidir.

Yeniden yapılandırma programına katılmak isteyen bankaların, (5) numaralı fıkrada belirtilen işlemleri tesis etmeleri ve bu işlemlerden itibaren altı ayı geçmemek üzere Kurumca belirlenecek süre içinde Kuruma başvurmaları şarttır.

8. Kurul, (7) numaralı fıkra göre başvuruda bulunan bankalara, yapacağı değerlendirmeler çerçevesinde Fon tarafından;

a) Sermaye yeterliliği standart oranı yüzde beşten az ancak sıfırdan büyük ve 30 Eylül 2001 tarihindeki bilanço büyüklükleri itibarıyla sektördeki payı asgari yüzde bir olan bankalarda, bu oranın yüzde beşe ulaşması için gerekli sermaye artırımına, ortaklarca veya sermaye artırımına katılanlarca ödenen tutarı aşmamak kaydıyla katılınmasını,

b) Sermaye yeterliliği standart oranları yüzde beş ve daha yüksek olan bankalarda, sermaye yeterliliği standart oranlarının yüzde dokuza ulaşmasına yetecek kadar, hisse senedine dönüştürülebilir tahvil karşılığı ve yedi yıl vadeli olmak üzere sermaye benzeri kredi sağlanmasını,

Temine ilişkin işlemleri ayrı ayrı veya birlikte yapmaya yetkilidir.

Ortaklar tarafından 2001 yılı içinde nakden ödenen ve sermaye yeterliliği standart oranının pozitif kısmına isabet eden bölümü (a) bendi hükümlerinin uygulanmasında dikkate alınır.

(6) numaralı fıkra göre rüçhan hakkı kullanılmak veya sermaye artırımına katılın-

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince
Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görtüşölmek
Üzere Geri Gönderilen Kanun)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiğı Metin)

mak suretiyle yapılan ve sermaye artırımına ulaşmayan ödemeler sermayeye döntüşür.

Fon tarafından bankaya yapılan sermaye katılımının teminatını oluşturmak üzere, bankanın yönetim ve denetimini doğrudan veya dolaylı olarak elinde bulunduran ortaklara ait hisseler Fon tarafından rehin alınır. Rehne başvurulması gerektiğinde, rehinli hisse senetlerinin mülkiyeti başkaca bir işlem yapılmasına gerek olmaksızın Fona geçer. Fon tarafından muhafaza edilecek bu rehinli hisseler üçüncü kişilerce hazcedilemez, üzerine ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbir konulamaz, üçüncü kişilere teminat gösterilemez.

Bankalar, (a) bendi hükümlerine göre Fon tarafından bankaya yapılan sermaye katılımlarının en az yüzde altmışına karşılık gelen tutarı, aynı risk grubunda bulundukları gerçek ve tüzel kişiler ile bankalar ve diğer mali kurumlar hariç olmak üzere, bankacılık ilke ve teamülleri çerçevesinde 30 Haziran 2003 tarihine kadar kredi olarak kullandırırılar.

9. Bilanço büyüklüğü itibarıyla sektördeki payları yüzde birin altında olan mevduat kabulüne yetkili özel sermayeli bankalar da, diğer bankalarla devir veya birleşme suretiyle sektördeki paylarını en az yüzde bire çıkarmaları ve (7) numaralı fıkra hükümleri çerçevesinde Kuruma başvurmaları halinde (8) numaralı fıkranın (a) bendinde yer alan tedbirlerden yararlanabilirler.

10. Bu madde hükümlerine göre Fon tarafından bankaya sermaye veya sermaye benzeri kredi olarak verilen tutarlar 15 inci maddenin (2) numaralı fıkrası hükümleri çerçevesinde Hazine Müsteşarlığınca Fona ikrazen verilmek üzere ihraç olunacak Devlet İç Borçlanma Senetleriyle karşılanır.

11. Bu maddeye göre alınacak tedbirlerin uygulanmasını teminen banka genel kurulların-

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince
Cumhurbaşkanınca Bir Daha Gösterilmek
Üzere Geri Gönderilen Kanun)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

ca alınan kararlara karşı açılacak davalara ve ihtiyati tedbir taleplerine banka merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi tarafından bakılır. O yerde, birden fazla asliye ticaret mahkemesi bulunması halinde yetkili mahkeme (1) numaralı asliye ticaret mahkemesidir.

Açılacak davalarda, mahkemelerce teminat aranmaksızın ihtiyati tedbir kararı verilemez. Teminat tutarı kamu yararı gözetilerek ve duruşma yapılarak ilgili mahkeme tarafından belirlenir.

12. Bu madde uyarınca yapılacak genel kurul toplantısına, sermaye azaltım ve artırımına, sermayenin tesciline, sermaye artırımına konu hisselerin devir sürelerine, hisse senedine dönüştürülebilir tahvil ihracına ve bu tahvillerin hisse senedine dönüştürülmesine ilişkin işlemlerin esas ve usulleri Kurulca belirlenir. Belirtilen konularda Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri uygulanmaz. Kurul, bu Kanun, Türk Ticaret Kanunu, Sermaye Piyasası Kanunu ve bu kanunlara ilişkin mevzuatla belirlenen, bankaların malî tablolarının yayımı ve yıllık olağan genel kurul toplantılarının yapılması ile ilgili süreleri değiştirmeye yetkilidir.

13. Bu madde uyarınca kanuni ve ihtiyari yedek akçeler ile sermayenin azaltılmasına konu edilen zararlar, 3.6.1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 14 üncü maddesinin 7 nci fıkrasında belirlenen esaslar çerçevesinde bankaların kazancının tespitinde gider olarak matrahtan indirilir.

14. Kurul, bu maddenin uygulanmasına ve bu maddedeki tedbirlerin uygulanması sonucunda Fon tarafından edinilen banka hisselerinin satış ve devrine, sermaye benzeri kredilerin sermayeye dönüştürülmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye, bu kapsamda düzenleme yapmaya yetkilidir.

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince
Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek
Üzere Geri Gönderilen Kanun)

15.11.2000 tarihli ve 4603 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunda Yapılan Düzenlemeler

MADDE 6.- A) 4603 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin (3) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

3. Bankalarda 31.12.2002 tarihinden sonra özel hukuk hükümlerine tâbi olmayan personel çalıştırılmaz. Yeniden yapılandırma sürecinde bankaların yönetim kurullarınca gerek özel hukuk hükümlerine göre çalıştırılmak üzere kendisine sözleşme teklif edilen ancak özel hukuk hükümlerine göre çalışmayı kabul etmeyen gerekse özel hukuk hükümlerine göre çalışması uygun görülmeyp sözleşme imzalanmayan personel, bankaların yönetim kurullarınca Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.

Devlet Personel Başkanlığı kendisine bildirilen personel listelerini en geç kırkbeş gün içerisinde (özelleştirme kapsam ve/veya programındaki kuruluşlar hariç) tespit edeceği kamu kurum ve kuruluşlarındaki boş kadro ve pozisyonlara atanmalarını sağlamak üzere ilgili kurum veya kuruluşa gönderir. İlgili kurum ve kuruluş bildirimin ulaştığı tarihten başlayarak en geç beş iş günü içinde bu personelin atanmalarını yaparak atamalara ilişkin bilgileri Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığı ile ilgili bankalara bildirir. Atama tarihi itibarıyla personelin bankalarla ilişkisi kesilmiş sayılır. Personelin atandığı kurumda fiilen göreve başlayacağı tarihe kadar geçen sürede her türlü mali ve sosyal hakları bankalarca karşılanmaya devam olunur. Bu fıkra hüküm bulunmayan hallerde 24.11.1994 tarihli ve 4046 sayılı Kanunun 22 nci maddesi hükümleri uygulanır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

15.11.2000 tarihli ve 4603 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunda Yapılan Düzenlemeler

MADDE 6. - Kanunun 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince
Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek
Üzere Geri Gönderilen Kanun)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Ataması yapılan personel hakkında bankalar tarafından yapılacak tebliğ işlemini takiben 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 62 ve 63 üncü maddelerinin uygulanmasından atamayı yapan kamu kurum veya kuruluşu sorumludur.

Ancak, bu şekilde nakledilen personelden anılan madde uyarınca eski kadrolarına ait hakları şahıslarına bağlı olarak saklı tutulanlar için bankacılık tazminatı da şahıslarına bağlı bir hak teşkil etmez.

4046 sayılı Kanunun 22 nci maddesi kapsamında Özelleştirme Fonu tarafından yapılması öngörülen ödemeler ilgili bankalar tarafından yapılır.

1.1.2002-31.12.2002 tarihleri arasında uygulanmak üzere bu madde uyarınca, bankalardan genel bütçeli daireler ile katma bütçeli idarelere ve bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlara, genel ve katma bütçelerin transfer tertiplerinden yardım alan kuruluşlar ile sosyal güvenlik kuruluşlarına nakli yapılan personelin aylık ve diğer özlük hakları karşılığı tutar, ilgili bankalarca Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlık hesabına yatırılır. Yatırılan bu tutar bir taraftan bütçenin (B) işaretli cetveline özel gelir, diğer taraftan Maliye Bakanlığı bütçesinde açılacak bir tertibe özel ödenek kaydedilir. Özel ödenek kaydedilen tutarları kurum ve kuruluşların bütçelerinin ilgili tertiplerine aktarmaya Maliye Bakanı yetkilidir. Nakli yapılan personelin aylık ve diğer özlük hakları karşılığı tutar, aylık dönemler itibarıyla ilgili bankalar ve Maliye Bakanlığınca müştereken tespit edilir ve bu miktar en geç tespitin yapıldığı ay sonuna kadar bankalarca yukarıda belirtilen hesaba yatırılır.

B) 4603 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, bu fıkradan sonra gelmek üzere

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince
Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görtüşlmek
Üzere Geri Gönderilen Kanun)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

aşağıdaki fıkra ve aynı maddenin sonuna
aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası
Anonim Şirketi veya Türkiye Halk Bankası
Anonim Şirketi tarafından devir alınacak taah-
hütler ile aktifler arasındaki menfi fark, devir
alan bankaya Hazine Müsteşarlığınca nakit
ve/veya özel tertip devlet iç borçlanma senedi
şeklinde sermaye olarak avans mahiyetinde
ödenir. Ancak Hazinece avans mahiyetinde
yapılan ödemeler Bankalar Yeminli Murakıp-
larınca yapılacak incelemeler sonucu onay-
lanacak devir bilançoları esas alınarak kesinleş-
tirilir. Söz konusu inceleme sonucunda tespit
edilen Hazine aleyhine doğmuş fark ve devir
tarihi itibarıyla nazım hesaplarda yer alan taah-
hütler nakde dönüştükleri takdirde nakde
dönüştükleri tarih itibarıyla Hazinece nakit
ve/veya özel tertip Devlet iç borçlanma senedi
olarak ödenir. Hazine lehine bir farkın tespit
edilmesi halinde ise söz konusu fark ilgili yıl
bütçe kanununda belirtilen esaslar dahilinde
devir alan banka tarafından Hazineye ödenir.

Bu madde hükmü uyarınca yapılan Tür-
kiye Emlak Bankası Anonim Şirketinin devir
işlemleri nedeniyle doğan menfi farka ilişkin
hesaplar muhasebe kayıtları bakımından Tas-
fiye Halinde Emlak Bankası Anonim Şirketinin
Hazineye borçlu olmasını sağlayacak şekilde
izlenir. Bu madde uyarınca yapılan devir
sonucu oluşan menfi fark nedeniyle doğan
Hazine alacağı 6762 sayılı Türk Ticaret
Kanununun 446 ncı maddesinin ikinci fık-
rasının uygulanmasında dikkate alınmaz. Bu
devirden dolayı T.C. Ziraat Bankası bilan-
çosunda görünen alacaklar özelleştirme süreci
başlayana kadar karşılık ayrılarak giderilir.

4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü
maddesinin (5) numaralı fıkrasının (c) bendi
hükümleri bankanın taraf olduğu davalar

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince
Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek
Üzere Geri Gönderilen Kanun)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

yönünden (tesis edilen teminatlar iade olunur);
16 ncı maddesinin (2) numaralı fıkrası hüküm-
leri banka aleyhine yapılacak takipler yönün-
den ve 16 ncı maddenin (9) numaralı fıkrası
hükümleri Bankanın alacak ve borçları yönün-
den Tasfiye Halinde Emlak Bankası Anonim
Şirketi hakkında da uygulanır.

C) 4603 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici
madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 6.- Bu Kanunun geçici
2 nci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen
süreler içinde emeklilik hakkını kullanmayan-
lara son kez bu maddenin yürürlük tarihinden
itibaren iki ay içinde emekli olmaları halinde
emekli ikramiyeleri %20 fazlasıyla ödenir.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun
geçici 20 nci maddesine göre kurulmuş Türkiye
Emlak Bankası Anonim Şirketi Mensupları
Emekli ve Yardım Sandığı Vakfına tâbi per-
sonel için de bu madde hükümleri uygulanır.

Bu madde kapsamında emekli olan per-
sonel emekli olduğu tarihten itibaren üç yıl
içinde anılan bankalarda yeniden istihdam
edilemez.

25.11.2000 tarihinde bu bankalarda
çalışan personelden özel hukuk hükümlerine
geçirilenlerin hizmet sözleşmelerinin
31.12.2003 tarihine kadar, bankaların disiplin
yönetmelikleri hükümleri saklı kalmak kaydı-
yla 1475 sayılı İş Kanununun 17 nci maddesi
dışında kalan sebeplerle bankalar tarafından
feshedilmesi halinde söz konusu personel hak-
kında bu Kanunun geçici 1 inci maddesinin (3)
numaralı fıkrası uyarınca işlem tesis edilmek
üzere Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.
Bu kapsamda olan personele sözleşmenin feshi
nedeniyle ihbar ve kıdem tazminatı ödenmez.
Bankaların kurduğu, kuracağı ve iştirak ettiği
veya edeceği bilgi sistemleri ve/veya alternatif

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince
Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşölmek
Özere Geri Gönderilen Kanun)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiğı Metin)

dağıtım kanalları amaçlı şirketlere bu bankalar-
dan geçen ve T.C. Emekli Sandığı ile 506 sayılı
Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci
maddesi uyarınca kurulan Türkiye Emlâk Ban-
kası Anonim Şirketi Emekli ve Yardım Sandığı
Vakfı ile irtibatları devam eden personelden is-
teyenlerin anılan sosyal güvenlik kurumları ile
irtibatları devam eder. Bu fıkra hükümleri bu
personel hakkında da uygulanır.

Denetim

MADDE 7.- Özel kanunlarla kurulmuş
kamu tüzel kişiliğini ve idari ve malî özerkliği
haiz kurul, üst kurul ve bunlara bağılı kurum-
ların yıllık hesapları Başbakanlık tarafından
belirlenen Başbakanlık müfettişi, Başbakanlık
Yüksek Denetleme Kurulu denetçisi ve Maliye
müfettişinden oluşan bir komisyon tarafından
denetlenir.

Bu madde kapsamındaki kurul, üst kurul
ve bunlara bağılı kurumların faaliyetleri hakkın-
daki yıllık rapor, her yılın Mayıs ayı sonuna
kadar Bakanlar Kuruluna sunulur. Bu kurul ve
kuruluşlar faaliyetlerine ilişkin olarak yılda bir
defa Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve
Bütçe Komisyonunu bilgilendirir.

Bu madde kapsamındaki kurul, üst kurul
ve bunlara bağılı kurumlar 6245 sayılı Harcırah
Kanunu, 1050 sayılı Muhasebei Umumiye
Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanununa tâbi
değildir.

Bu madde kapsamındaki kurul, üst kurul
ve bunlara bağılı kurumların kanunlarındaki ve
diğer kanunlardaki bu maddeye aykırı hüküm-
ler uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE 1.- Türkiye Cum-
huriyeti Ziraat Bankası Anonim Şirketi, Tür-
kiye Halk Bankası Anonim Şirketi, Türkiye
Emlâk Bankası Anonim Şirketi ve Tasfiye
Halinde Emlâk Bankası Anonim Şirketinin

Denetim

MADDE 7. - Kanunun 7 nci maddesi aynen
kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. - Kanunun geçici 1 in-
ci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince
Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görtüşölmek
Üzere Geri Gönderilen Kanun)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiğı Metin)

Yönetim ve Denetim Kurulu üyeleri ile Tasfiye Kurulu üyeleri, bu Kanun ve 15.11.2000 tarihli ve 4603 sayılı Kanun kapsamında işlemler yapmaya, 21.2.2001 tarihinden önce açılmış esnaf ve sanatkâr kredileri, küçük ve orta boy işletme kredileri ve zirai krediler ile bu Kanunun 1 inci ve 2 nci maddesi kapsamındaki kredileri söz konusu maddelerde belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yeniden yapılandırmaya yetkilidirler.

Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Anonim Şirketi, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlâk Bankası Anonim Şirketi Yönetim, Denetim ve Tasfiye Kurulu üyelerinin bu Kanun ve 4603 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde yaptıkları işlemlerden dolayı hukuki sorumlulukları bankacılık sektöründe faaliyette bulunan özel bankaların yönetim, denetim ve tasfiye kurullarına uygulanan özel hukuk hükümlerine ve mevzuata tâbidir.

Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Anonim Şirketi, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlâk Bankası Anonim Şirketi Yönetim, Denetim ve Tasfiye Kurulu üyeleri ceza ve idare hukuku bakımından memur sayılmazlar.

GEÇİCİ MADDE 2.- Emlâk Konut Anonim Şirketinde çalışmakta olan memur ve sözleşmeli personel (kapsam dışı personel dahil) kamu kurum ve kuruluşlarına 24.11.1994 tarihli ve 4046 sayılı Kanunun 22 nci maddesi esasları uyarınca Devlet Personel Başkanlığı tarafından nakledilir. Bu maddeye göre yapılması gereken ödemeler Emlâk Konut Anonim Şirketi tarafından yapılır.

GEÇİCİ MADDE 3.- Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi; 2002 yılı iş planı ve programlarında 2002 yıl sonuna kadar

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince
Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşölmek
Özere Geri Gönderilen Kanun)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiğı Metin)

bankacılık usullerine uygun olarak kullandırıl-
mak üzere, tarım kesimine, esnaf ve sanatkâra,
küçük ve orta boy işletmelere ve ihracatçılara
kendi kaynaklarından en az bir buçuk katrilyon
Türk Lirası karşılığı yabancı para ve Türk
Lirası ilave plasman limiti tahsis ederler.

Yürürlük

MADDE 8.- Bu Kanunun;

a) 6 ncı maddesinin (B) fıkrası 3.7.2001
tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihini-
de,

b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,

Yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 9.- Bu Kanun hükümlerini
Bakanlar Kurulu yürütür.

